

Joachim Meyer - Rapír Kniha prvá

z originálu

Gründtliche Beschreibung der Kunst des Fechtens (1570)

preložil Martin Fabian

Bratislavský šermiarsky spolok 2012

<http://sermiari.sk>

Obsah šermu s Rapírom

A o tom, v akom poradí a spôsobe to bude popísané

Kapitola 1.

Šerm rapírom je v dnešnej dobe veľmi potrebné a prospešné cvičenie a niet žiaden dôvod pochybovať, že ide o vec, ktorá je pre nás Nemcov nová, dovezená od iných národov. Jeden zo základov šermu rapírom je bod; ten bol našimi starými rodičmi vo veciach vážnych alebo proti spoločnému nepriateľovi prípustný. Napriek tomu ho nepovoľovali v hre (cvičení), rovnako nebol dovolený proti prísažným spojencom – bojovníkom, alebo hocikomu inému mimo spoločného nepriateľa. Tento obyčaj je aj v dnešných časoch dodržiavaný čestnými vojakmi; takisto by mal byť dodržiavaný aj nemeckým meštianstvom. Z tohto dôvodu bol šerm rapírom prírastok došlý skrz prisťahovaných cudzincov, vďaka ktorému sa šerm okorenil o bod ako aj mnohé ďalšie stránky, pre národ Nemecký neznáme. Keďže sa takýto cudzí zvyk u nás deň čo deň udomácňuje na mnohých ďalších miestach, je viac ako nutné, že sa s touto cudzou obyčajou nielen oboznámime a spoznáme ju, ale že sa v nej o nič menej ako oni (a toľko k nutnej obrane poddaných) vycvičíme a zdokonalíme, aby sme sa ňou (ak to bude vecou potreby) vedeli zaháňať, a o to náležitejšie k víťazstvu.

Preto by som chcel šerm Rapírom predložiť a popísať v takej forme, ako som sa ho od spomínaných národov naučil a ako som ho skrz dennodenné cvičenie zažil. Ukážem, ako by sa mal človek s takouto alebo podobnou zbraňou postaviť, a aby to mohol mať cvičenec ešte k väčšiemu

úžitku, popíšem jeden kúsok za druhým, každý vo svojej zvláštnosti a v následnom poradí. V úvode rozoberiem rozdelenie súpera, využitie a používanie tejto znalosti. Potom ukážem, ako sa delí zbraň; naučíme sa ako sa správne robia polohy/seky /body s ich náležitosťami. Následne ako sa menia seky v body a body v seky; ďalej zavádzanie (*verfuhren*), správne kráčanie a ukážeme si, ako vo všeobecnosti používať kryty. To všetko po poriadku a zrozumiteľne, v prvej časti (traktátu) poriešime. Potom ukážem samostatné cvičenia, ako sa dajú tieto dosiaľ naučené finty proti súperom šermovať. V druhej časti sa predovšetkým naučíme (s potrebnou a nutnou poučkou) ako môžeme z bodu z jednej polohy proti druhej robiť *Abschneiden/Absetzen* a ako podľa mojich rád vyprovokovať (tiež ako striedať polohy). Potom si popíšeme šerm s všeobecným a priamym krytím (*versatzung*) a takisto spôsob, ako sa s každým sekou, bodom alebo krytom dostať do skôr spomínaných polôh, či už pri ceste dopredu alebo pri úhybe. Tiež popíšem (skôr než náuku o krytí (*versatzung*) ukončím), ako sa máš z každej situácie (v ktorej si sa v plnom prúde svojho šermu ocitol) zručne znova obrniš a svojho súpera (bez nerozvážnosti) poraziš. Ešte Ťa zasväťím do mnohých rýchlych a výhodných náuk a kúskov, ktoré uzatvoria priame krytie (*versatzung*). Napokon príde krátka náuka o tom, ako má človek používať v prípade potreby pobočnú zbraň (ako napríklad dýka, plášť a podobne). Preto dúfam, že ak zoberieš zbraň do ruky a zároveň budeš pozorne čítať, budeš môcť záležitosť popísanú v tomto poradí len dobre pochopiť a takisto, že padne ti na úžitok.

O rozdelení súpera na časti, o delení zbrane a o ich využití

Kapitola 2.

Napriek tomu, že sme doteraz o delení súperovho tela na časti pojednali relatívne hojne a čitateľ by to vedel aj na túto zbraň aplikovať, považujem predsa za svoju povinnosť o tom istom obsirnejšie, z pohľadu Rapíra pojednať. Činím tak tiež s ohľadom na rozdiely od iných nemeckých zbraní, aby si sa nasledujúce seky proti súperovmu telu, či už horné alebo spodné, s väčším pochopením a istotou viesť naučil. S rozdelením sa má vec takto: Človek sa sa delí taktiež ako predtým priamou líniou na pravú a ľavú polovicu. Tej istej línii sú však pridružené ďalšie dve priame línie, s ktorými sú preťaté obe pravé aj ľavé rameno po stranách. Za ďalšie je človek preťatý a rozdelený šikmo troma visiacimi priamkami na štyri časti. Prvá línia sa začína pri jeho ľavom ramene, skoro na krku, pokračuje ďalej cez hornú časť jeho hrude a končí sa pod jeho pravou pažou. Druhá sa naväzuje nad súperovým ľavým bokom a pretína šikmo jeho brucho; končí sa až na začiatku jeho pravého stehna. Tretia sa začína na svale jeho ľavého stehna a končí sa na druhej strane pri jeho ľavom kolene. Ak pretneš tri šikmé línie cez súpera rovnakým spôsobom z druhej strany, tak sa stretnú do kríža ako budeš môcť ďalej vidieť. Rovnako sa tiahnu po tretíkrát tri ďalšie priečne línie skrz súperovo telo (aby mohol byť opäť rovnako na štyri časti rozdelený)¹. V prvom rade Ťi toto delenie predkladám najmä preto, aby si sa vedel podľa toho hýbať s telom pri sekoch. Či už ich potom sekáš do jeho hornej časti alebo nižšie, mal by si vedieť podľa potreby k tomu prispôbiť pohyb tela. Pretože ak sek ide zhora, šikmo, priečne alebo zdola proti hornej časti súperovho tela, musíš ostať so svojim telom vystretý a vo vysokom postavení. Tvoje rameno by malo byť hore v rovnakej výške, ako leží tvoj terč. To by sa nemalo ale stať pri druhých sekoch, ktoré vedieš napríklad proti súperovým spodným terčom; to znamená, že čím nižšie sekáš, tým nižšie by si mal ísť aj s tvojim trupom, k čomu telu dopomôžu kroky. O tomto nájdeš pojednanie neskôr v časti o sekoch, že ak napríklad pri útokoch, kedy mu chceš zasiahnuť

¹ toto rozdelenie je znázornené na sochách v ľavej časti obrázku A

hornú časť jeho tela, by si chcel ísť s trupom dole, bude tvoj sek prikrátky, resp. skráteneý. Rovnako keď budeš chcieť seknúť nadol a ostaneš so svojim telom vystretý a vo vysokej polohe, tak bude sek nielen krátky, ale zároveň úplne odkryješ aj hornú časť svojho tela.

Zbraň sa však nebude deliť nijak inak, než sa delila predtým pri Meči, a síce na štyri rovnaké časti. Podľa tohto delenia sa môžeš naučiť, či si pri súperovi príliš blízko alebo ďaleko, alebo ktorú fintu máš v danej časti prišermovania použiť.

Takže, keď si v šerme tak blízko pri súperovi, že môžeš najvzdialenejšiu časť jeho čepele s tvou najvzdialenejšou časťou čo i len trochu naväzbiť, môžeš voči súperovi nasadiť okružné seky a body, či už s *verfuehren* (zavádzaním) alebo inak pretrhnutými (*verzuckten*) sekmi. Chcel by Ti však počas toho, ako ideš so zbraňou navôkol do odkrytia vojst', ale stále nie je dostatočne blízko, aby na Teba dočiahol, môžeš svoj sek ukončiť dovedy, kým sa nablízko dostane. Ak ste však obaja prišli k sebe na takú vzdialenosť, že sa vaše čepele naväzbia v strede, nemal by si za žiadnych okolností sekať na druhú stranu, resp. nemal by si väzbu opustiť bez zjavnej výhody. Môže sa totiž stať, že v momente, ako od jeho čepele odídeš, podarí sa mu zasiahnuť Ťa v *nachreisen*. Z tohto dôvodu pracuj s fintami, ktoré sa môžu šermovať na súperovej čepeli a pilne sleduj, kam sa presekáva, resp. kde Ti poskytne odkrytie, aby si tam mohol udrieť. Ak sa však dostaneš k nemu ešte bližšie, že si sa so stredom svojej čepele na jeho stred naviazal, tak neváhaj a nasad' zručne *Greiffen*, *Ringen* a *Werfen*. Ak nemáš žiaden iný prostriedok, odkročíš od súpera preč.

O strehoch alebo polohách s Rapírom

Kapitola 3.

Polôh v rapíre narátame päť, a k tomu sa každá (ako Ti už bude asi zrejmé) dá na obe strany spraviť. Tieto polohy Ti teraz podľa mien a spôsobu držania po poriadku predložím a vysvetlím.

Oberhut spolu s Ochsom

Oberhut sa dá na strany dvoma rôznymi spôsobmi spraviť i vidieť. Menovite môže byť určený buď k bodu alebo k seku. Postavíš sa doňho takto: Stoj s pravou nohou vpredu a drž svoju rukoväť po svojej pravej strane, vysoko pred sebou, s rukou vystretou na stranu. V podstate tak ako to ukazuje veľká postavička na pravej strane na obrázku B. Tvoj hrot by mal pri tom mieriť súperovi do tváre. Poloha sa nazýva *Ochsom* preto, pretože keď v nej stojíš, bod zhora zamýšľaš a *Ochs* vlastne nie je nič iné, než horný bod. Ak však rukoväť držíš hore na strane s vystretou pažou, nemieriš čepeľou na súpera, ale vystieraš ju nahor od seba, nazýva sa táto poloha *Oberhut* – a táto slúži k seku tak, ako predošlá k bodu.

Oberhut na ľavú stranu

Stoj s pravou nohou vpredu ako predtým, drž svoju zbraň s rukoväťou vysoko po svojej ľavej strane s rukou vystretou cez seba tak, že špic znova mieri súperovi proti tvári. Ak si to tak spravil, stojíš správne v *Oberhut-e Ochs* na ľavú stranu. Držíš však svoju rukoväť hore po svojej ľavej strane s pažou vystretou pred sebou, nachádzaš sa v ľavom *Oberhut-e* na sek, podobne ako

z pravej strany. *Oberhut* sa dá tiež spraviť priamo, a síce keď pred svojou tvárou vystrieš ruku tak, že špic tiež nad teba vyčnieva. Používa sa to k seku, nie k bodu, aj keď je pravda že sa ten sek môže v bod premeniť. Takže vieš, ako sa robí *Oberhut* na pravú a na ľavú stranu, k seku i k bodu, a taktiež priamo pred sebou.

5

Underhut

Underhut sa dá na spodku spraviť troma spôsobmi, menovite priamo pred Tebou a na obe strany. Priamy *Underthut* nie je ničím iným než zakončením priameho *Oberhawu*. Podobne ostatné dve polohy sú zakončením poriadneho *Zornhawu*. Takže keď zbraň dosekne po spomínanom *Oberhawe*, a tvoja čepeľ je pred' tebou do diaľky vystretá, hrot mieri na zem oproti súperovi a rukoväť držíš s vystretou pažou pred telom a pred zohnutým kolenom (ktoré je tiež ponorené smerom k zemi), používa sa to tiež ako streh alebo poloha.

Underhut na pravú stranu

Do tejto polohy sa postav takto: Stoj s pravou nohou vpredu, drž svoju zbraň s vystretou pažou visiacou z vonkajšej strany tvojho pravého stehna a hrot nechaj navonok pred seba smerom na zem meiriť. Takúto vec môžeš mimochodom vidieť na veľkej postavičke na obrázku D vidieť. Ako si bol poučený o *Underhute* na pravú stranu vedz, že *Underhut* na ľavú stranu sa robí tiež s pravou nohou vpredu. Takýmto spôsobom budeš stáť podobne ako v polohe *Wechsel*, čo sa spomínalo pri tesáku, a robíš to správne.

Eisenport

Do tejto polohy sa postav nasledovne: Stoj so svojou pravou nohou vpredu ako predtým, drž svoju zbraň s vystretou pažou zavesenou pred Tvojim pravým kolenom tak, že špic mieri vpred oproti súperovej tvári. Toto môžeš vidieť na postavičke v nasledovnom obrázku označenom literou C. Poloha sa nazýva *Eisenport* preto, lebo pokiaľ v nej stojíš tak nielen si voči súperovým bodom a sekcom chránený sťa by si stál za železnými vrátami, ale dokážeš z nej svoj náprotivok so všetkými možnými fintami bezpečne ohroziť. Takže okrem toho, že z tejto polohy môžeš nájsť príležitosť s rôznymi kúskami, môžeš ju aj držať a cukat' proti pravej a ľavej strane, alebo rovnako ako na strany aj dopredu viesť. Takto spraviš „železnú bránu“ priamo pred sebou a na obe strany.

Pflug

Pflug nie je takisto ničím iným než spodným bodom, ale ako poloha používa sa nasledovne: Stoj s pravou nohou vpredu, drž svoju zbraň s krížom priečne vpredu pod svojim pravým kolenom tak, že v úchope máš palec vystrčený vpredu na ploche čepele. Táto plocha mieri proti tebe, druhá proti zemi. V takomto postoji by si mal mať nohy ďaleko od seba a predné koleno poriadne vpredu zohnuté. Telo by malo tiež cez koleno trochu vyčnievať, hrot by mal mieriť súperovi na brucho. Táto poloha sa dá spraviť rovnako ako *Eysenport* na obe strany, menovite pravú a ľavú.

Lang Ort

Langort je v rapíre zakončením všetkých bodov, ktoré sa dejú na dlhé ruky. Pretože všetky body, ktoré sa v zasahovaní nedostanú do dlhého hrotu sú prikrátke, letmé body. Čo sa ale týka pretočených, alebo iných bodobne skrátených bodov, tie môžu byť dobre z *Langenortu* spravené, ale len tak ďaleko, aby si mohol čoskoro naspäť pretočiť do *Langenortu*. Táto poloha sa troma spôsobmi dá spraviť. Nie však po prieči do strán, ale po dĺžke k vystretému súperovi, a síce prvý *Langort* sa vystiera do tváre, ďalší proti jeho pásu a tretí proti jeho bruchu či miešku. Do takého *Langenortu* sa všeobecne postaviš takto: Ako vždy stoj s pravou nohou vpredu, svoju zbraň drž vystretú čo najdlhšie voči súperovej tvári tak, že tvoje rameno a miesto, na ktoré bodáš stoja v rovnakej výške. Takže ak chceš napríklad viesť bod voči jeho tvári, nemal by si vykročiť príliš ďaleko. Úplne bude stačiť, že si vykročíš iba natoľko, že sa tvoj trup zavesí za bod a nebudeš mať rameno príliš nízko. Podobne ak chceš bodnúť k pásu alebo ešte nižšie, musíš s nohami vykročiť poriadne ďaleko (naširoko), aby bolo rameno v podobnej výške ako miesto, do ktorého bodáš. O tom však budem ešte písať neskôr.

O rozdelení štyroch sekov, tiež o tom, ako ich v rôznych okolnostiach nasadiť a ako s nimi proti súperovi šermovať Kapitola 4.

Nie je tomu inak, ako pri dosiaľ prejednaných zbraniach, a síce štyri sú hlavné seký. Napriek tomu sa používa mnoho ďalších sekov. Rozdelím Ti spomínané štyri seký na obe strany, tiež na horné a spodne podľa vytriedených línií. Spravím to preto, aby si o všetkých sekoch mal základné

informácie, nech sa s nimi zoznámíš a môžeš naučiť ako sa rozdielne sekajú proti horným či spodným terčom. Za prvé, z *Oberhauw* sa seká troma rôznymi spôsobmi: prvý sa seká priamo zhora dole po priamke ku hlave a nazýva sa *Schedelhauw* alebo *Hirschschlag* (temenný/mozgový). Druhý je taký, že počas seku pretočíš ruku takým spôsobom, že trafiš súperu polovičným, resp. zadným ostrým a volá sa *Schielhauw*. Tretí sa volá *Dempffhauw* a je vedený po oboch postranných líniach predpísaným spôsobom.

Za ďalšie, nasledovný sek sa tiež seká troma spôsobmi (nahor alebo dole) podľa vytriedených šikmých línií. Ten, čo mieri najvyššie nazýva sa *Achselhauw* či *Wehrstreich* (ramený/sek po zbrani), druhý *Hueffthauw* (sek na boky) a tretí *Schenckelhauw* (stehenný). Podobne sa seká aj *Mitell* (stredný), resp. cezpriechny sek k trom častiam súperovho tela, menovite *Halss*, *Gurtel* a *Fusshauw* (krčný, pásový a nožný). Spodné seky sa však sekajú cez rovnaké línie, po ktorých sekali horné seky; buď priamo zhora nadol alebo šikmo, bez akýchkoľvek podivných mien ako napríklad *Fligeln* (krídla) či *Scheydlen* (rozkročný). Takže, teraz by si mal vedieť, že aj keď zostávajú tieto štyri seky vo svojej podstate totožné, dostali mená podľa toho či sú sekané hore či dole, podľa cieľovej končatiny alebo podľa účinku. A všetky tieto odvodené seky Ti teraz poporiadku jeden po druhom popíšem a vysvetlím.

Prvý sek – Schedelhauw, resp. Oberhauw

Čo sa vlastne skrýva pod pojmom *Oberhauw* si sa dostatočne dozvedel v časti o mečoch a tesákoch. Z toho dôvodu sa teraz iba naučíme nielen to, ako sa používa, ale hlavne pri akých príležitostiach je príhodné ho nasadiť. Takže, stojí súper proti Tebe v *Eysenporte*, resp. v priamom vykrytí (*gerader versatzung*), postav sa v prišermovaní do rovnakej polohy. Odtiaľ pozdvihni svoju zbraň s natiahnutou rukou priamo nad seba, však iba natoľko, aby zbraň pri zdvihnutí ostala pred tvárou. Vystríhaj, na ktorú stranu by bolo najvhodnejšie seknúť a bez váhania tni popri jeho čepeli až sa bude zdať, že chceš zasiahnuť jeho špic. Skoč však zručne na druhú stranu, strhni svoju zbraň znova nad seba (na tú istú stranu, kam si skočil) k úderu a umne sekaj priamy *Oberhauw*, blízko popri jeho čepeli, čistým rezom dole. Počas takéhoto seku by si mal s nohami vykročiť ďaleko od seba a koleno by sa malo ohnúť poriadne vpred. Tvoj trup by sa mal poriadne dopredu ponoriť, nech sa zbraň môže s čepelou padnúť až po zem. Zdvihni opäť zručne svoju zbraň do *Langortu* kvôli krytu, potiahni počas toho svoju prednú nohu naspäť k sebe a opäť sa s telom vystri. Ako sa postupne vystieraš, uvoľni svoju zbraň s rukoväťou trochu poniže do *Eisenportu* a opäť stojíš ako na začiatku. Toľko o seku v tempe *Vor*. Keď si v *Nach*, snaž sa vyčíhať túto príležitosť: Stojíte obaja v prišermovaní v spomínanom strehu, resp. vo vykrytí a vidíš, že tvoj súper príde skôr k seku, tak až začne sekať, stiahni svoju prednú pravú nohu až k svojej ľavej a zároveň putuj s napriahnutou zbraňou nad seba, do výšky pred svoju tvár. Jeho sek tak nechaj prepadnúť smerom na zem; ak už však triafa, tak nech nedočiahne ďalej než k tvojej rukoväti. V tej chvíli, ako jeho sek míňa Tvoju rukoväť tni s priskokom svojej pravej nohy čistým rezom zhora nadol k súperovej hlave. To všetko by sa malo udiť skôr, než sa súperov sek zastaví nad zemou. Potom sa dostaň opäť do vykrytia (*versatzung*), ako budem učiť ďalej.

Dempffhauw

Ako sa v šerme stáva, že raz sekáš *Vor*, raz *Nach*, tak sa často stane že obaja sekáte zaraz. Keďže rieši *Dempffhauw* takúto záležitosť z horného odnímania, popíšem ti ho v rovnakej situácii

nasledovne. Keď vyčíhaš, že tvoj náprotivok Ťa chce seknúť zo svojej pravej strany, či už šikmo, priečne alebo zospodu, tak v momente keď zdvihne k seku, hneď vytiahni svoju zbraň nad seba, počas toho skoč proti jeho ľavej strane a ved' svoj *Oberhauw* počas toho ako ten jeho prilieha proti jeho pravému ramenu. Tvoja rukoväť by mala v takomto pohybe tvoju čepeľ trocha predbiehať. S vykročením by si mal stáť s nohami ďaleko od seba, nech tvoj trup bude so sekou dostatočne nízko, ako som Ti už povedal predtým. Trafiš ho buď skrz jeho pravú pažu alebo do stercku jeho čepele. Takýmto sekou by si mu mal jeho čepeľ k zemi „potlačiť“ (*dempffen*; udusiť) a zároveň ho oslabiť, že ho bez problémov naspäť sekneš alebo bodneš skôr, než sa mu podarí zotaviť. Ak sa stane, že chce skôr pod tvojou čepeľou opäť prácu započat' a tlačí na Teba ďalšími sekmi, až sa Ti nedarí útočiť k jeho odkrytiam, tak šikovne vykroč dvakrát preč, proti jeho pravej strane a napriahni sa pozdĺž svojej ľavej strany k ďalšiemu *Oberhauwu*. Ten vykonaj počas toho, ako sa priskáva zvonku skrz jeho pravú pažu proti jeho ľavému ramenu. Trafiš tak opäť zhora dole jeho pravú pažu alebo čepeľ, tentokrát z druhej strany. *Dempffhaw* so tiež robí nasledovným spôsobom: Postav sa do *Eisenportu*. Súper zdvíha zbraň k úderu či už z ľavej alebo pravej strany. Zdvihni svižne svoju zbraň a sekaj zaraz so súperom hore do stercku jeho čepele. Čepeľ však stojí smerom nahor a rukoväť visí oproti Tebe. Takto môžeš sekať voči všetkým prichodzím sekou, z ľava a či z prava, s napriahnutou rukou a telom položeným nízko a rozkročenými nohami. Hneď, ako budeš cítiť, že je dostatočne oslabený, tak mu zaútoč k odkrytiam skôr, než sa z toho spamätá. Nezapúďaj ale na to, že čím nižšie Ti vedie sek, tým nižšie by si sa mal dostať so svojim trupom skrz ďalšie kroky a zároveň mať hlavicu pri sekoch poriadne ponorenú smerom k zemi. Podarí sa Ti tak všetky jeho sekky zasiahnuť priamo *Eisenportom*, či už vyššie alebo nižšie, skôr než sa mu podarí vykonať jeho sekky. Teraz nasleduje *Schielhauw*, tretí sek, ktorý je vlastne *Oberhauwom* s pretočenou rukou.

Schielhauw

Schielhauw sa robí proti tým súperom, ktorý počas krytia ostávajú s tuhou, napriahnutou pažou pred svojou tvárou. Spravíš potom proti jeho vykrytiu toto. Ak si sa napriahol s vystretou pažou hore do *Oberhutu*, pripravený k úderu a súper Ti v tej chvíli vedie sek smerom k Tvojmu telu, tak vykroč na druhú stranu, smerom od seku a tni zhora dole na sterck jeho čepele. Na ceste ale pretoč svoju ruku tak, že zasiahneš jeho čepeľ nie s dlhým, leda s krátkym ostrím či s plochou v tej chvíli, resp. počas toho ako sa vaše čepele stretnú v mieste, kde by si ho inak s vonkajšou časťou čepele s krátkym ostrím netrafil, tak hneď bodaj na jeho čepeli dopredu k súperovej tvári. V takomto vbodnutí pretoč dlhé ostrie nadol a na konci budeš stáť v *Langenorte*. Pamätaj však na jedno pravidlo o pretáčaní: Ak Ti seká zo svojej pravej strany proti tvojej ľavej a Ty zamýšľaš padnúť mu na to so *Schielhauwom*, tak pretoč sek smerom von, aby krátke ostrie smerovalo nadol. Ak Ti však tne zo svojej ľavej strany voči Tvojej pravej, tak pretoč ruku dovnútra, voči svojmu telu, s krátkym ostrím nadol a dbaj o to, či už sa naväzbíš s plochou alebo krátkym ostrím, aby ste sa naviazali čo najbližšie sterckami, skôr než sa mu podarí Tvoju *swechu*, resp. najkrajnejšiu časť čepele za tou svojou trafiť.

Šikmý oberhauw

Tento sek má v Rapíri dvoje mená, a síce *Zornhauw* a *Wehrstreich* (zúrivý sek a sek po zbrani). *Zornhauwom* sa nazýva, keď ho vedieš bez prekážky vo *Vor* k telu súpera. Ako máš tento sek viesť užitočne k odkrytiu po súperovom pohybe Ti skrz nasledovné príklady vysvetlím. Takže,

s pekným rezom a ľahným sekcom.

vedie svoju zbraň spodkom, tak mu svižne a neočakávateľne sekni ponad jeho zbraň, šikmo skrz jeho tvár a hneď aj z druhej strany, Ak však svoju zbraň vedie vysoko, tak mu sekni šikmo skrz jeho trup popod ňu, rovnako svižne ako predtým pokračuj sekcom z druhej strany. Toto bol *Zornhauw*; *Wehrstreichom* však nazývame sek, ktorým jeho seky alebo body od seba odmrštíš. Nech teda seká zhora čo len chce, tento šikmý *Oberhauw* (ved' ho cez jeho tvár a proti jeho ruke) to odrazí. Ak ti seká poniže, k stredu Tvojho tela, prispôsob tomu aj svoj sek a tni šikmo proti jeho ruke až trafiš jeho čepeľ. Ak Ti však seká ešte nižšie, k nohám, tak sekaj s ponoreným telom a visiacou čepeľou tiež proti jeho nohám. Takýmto spôsobom sa čepele dole prekrížia ako môžeš vidieť na postavičkách na obrázku B. Z týchto dvoch *Zornhauwov* vzniká *Kreutzhauw* (Křížny sek), a síce keď vedieš takto dva seky z oboch strán jeden proti druhému, hore alebo dole (ako môžeš vidieť na troch křížikoch na nasledovnom obrázku). V neposlednom rade by si sa mal tieto dva šikmé *Zornhauwy*, hore či dole, a z oboch strán do kříža (ako predtým z jednej strany) spolu s krokmi naučiť. Mal by si ich robiť umne a do diaľky (nie príliš prudko),

K prvému a najvyššiemu sa postav takto: Stoj s pravou nohou vpredu a telo maj (ako som už skôr spomínal) vystreté. Sekni s vystretou rukou z oboch strán šikmo skrz jeho ramená. Počas takého seku ale natoč pravú stranu proti súperovi. K druhému, strednému křížu sa postav takýmto spôsobom: Stoj s pravou nohou vpredu tak, že stojíš počas krokov s nohami o jednu topánku (či viac) širšie než predtým a pokrč poriadne koleno pred sebou. Rameno, s ktorým vykonávaš sek by malo byť zhruba v rovnakej výške, ako sa nachádza bod stredného kříža. Sekni postupne šikmo z oboch strán cez stred súperovho tela rovnakým spôsobom, ako si to robil predtým zhora. Pri najspodnejšom kříži musíš však mať nohy ešte ďalej od seba a koleno zohnuté ešte viac vpredu, nech sa tvoje telo a rameno dostane na rovnakú úroveň ako terč. Ak je Ti takéto ohnutie obtiažne, mal by si spodný kříž nechať tak, nie je to pre každého. Stane sa Ti, že chceš súperovi seknúť k nohám, ale ostaneš s telom vystretý, veľmi ľahko Ti dočiahne tvár s bodom. To je vlastne spôsob, ako čas od času svižne skôr zavŕšiť sek po nohách, a ani to nestihne vykryť. Preto by si sa mal dobre naučiť tri Kříže jednotlivo a najmä s príslušnými krokmi, pred seba, za seba sekať tak, aby si mal vždy pravú nohu vpredu. Určite by si to mal vedieť dobre skôr, než ich budeš potrebovať použiť. Môžeš tieto kříže cvičiť tiež takým spôsobom, že sekneš prvý proti hornej línii, ďalší s prikročením svojej nohy zľava proti jeho pravej strane skrz prostredný kříž a tretí sekni znova sprava proti jeho spodnej ľavej strane, šikmo skrz jeho nohu s ďalším prikročením prednej nohy. Tieto tri seky by mali byť vykonané s troma prikročeniami pravej nohy. Podobne, ako si začal zhora, môžeš začať aj zdola a postupne striedať.

Huffthauw²

Spraviš ho takto: Sekni poriadny *Oberhaw* proti súperovej hlave, ale nenechaj ho trafiť ani dotknúť sa, ale natoč krátke ostrie zvonku pred sebou proti súperovmu ľavému uchu a ponor mu hrot hlboko smerom do tváre. Takto ho nielen prinútiš kryť sa, ale pripravíš sa k nasledovnému seku.

Vyšiel hore s krytom, tak ihneď trhni svojou rukoväťou pred svojou tvárou navôkol smerom ku svojej ľavej strane a tni mu zo svojej ľavej strany z vonkajšej strany jeho pravej paže (s ktorou sa snaží kryť) šikmo zhora dole k jeho pravému boku. Toto by si mal spraviť v jednom kroku, respektíve ťahu. Najprv zdvihneš svoju pravú nohu s *Oberhauwom* a následne ju so zakončením *Huffthawu* znovu na zem položíš. Ak sa Ti to podarí takto, spravil si ho dobre. Dá sa to tiež spraviť na obe strany. Rovnaký sek dokážeš spraviť s bodnutím: Bodni z *Eisenportu* priamo k jeho tvári a akonáhle vyjde so svojou rukoväťou nahor, tak sekni rovnako ako predtým na bok.

Rundstreich³

Spraviš ho takto: Stoj v *Eisenporte*, stiahni svoju rukoväť cez seba na svoju ľavú stranu do strehu *Ochs*. Odtiaľ tni cezpriechy *Mittelhauw* smerom jeho pravej strane na tvár skrz; v rovnakom ťahu sekni potom zo svojej pravej strany proti jeho ľavej sek skrz jeho stehno alebo koleno. Tieto dva seky by sa mali robiť v jednom ťahu; prvý vrchom cez jeho pravú stranu, druhý spodkom cez spodnú stranu zľava, svižne v jednom prikročení a jednom *Zirckli* (ktorý súperovi udiera hore na tvár a dole na stehno)

Dvojité Rundstreich

Spraviš ho takto: Sekni prvýkrát cezpriechne zo svojej pravej strany proti súperovej tvári. Nenechaj však tento sek zasiahnuť, ale stiahni svoju rukoväť počas seku medzi Tebou a súperom oproti svojej ľavej strane do strehu *Ochs*. Počas toho poriadne natoč svoju pravú stranu doľava (nech nasleduje rukoväť). Na tomto mieste by si nemal ani na okamih zaháľať, ale ihneď počas stiahnutia choď s hlavicou nadol a sekaj druhý sek okolo svojej hlavy skrz na jeho pravú stranu. Sekaj cezpriechne, respektíve stredom k súperovmu ramenu, ale iba tak, aby si nesekal úplne skrz, ale len k jeho krytu (ktorý Ti medzičasom natočil). Choď takto so svojou rukoväťou opäť raz nahor na svoju pravú stranu, nechaj svoju čepeľ ísť trošku navôkol a tni tretí sek poriadne zo svojej pravej strany cezpriechne cez jeho nohy. S krokmi sa to má takto: Pri prvých dvoch *Mittelhauwoch* posad' svoju pravú nohu len trochu dopredu, ale nie úplne pevne na zem. Skôr sa pokús s takýmto krokom naprávať ťiaž, aby si mohol o to znamenitejšie s tretím sekom dopredu vykročiť. Pretože hend' ako sa noha dotkne zemi v prvom kroku, mala by sa naspäť nadvihnúť a s tretím sekom poriadne dopredu posadiť. Tieto tri seky by si mal tiež v jednom ťahu vykonať, svižne s dvoma krokmi. Posledný sek by mal byť zároveň najsilnejším a sekať úplne skrz, narozdiel od predošlých dvoch sekov, ktoré sekajú ledva k odkrytiu a hneď sa menia v ďalší sek (a to všetko v jednom lete). Takže teraz by si sa mal tieto dva *Rundstreichy*, menovite jednoduchý a dvojité, poriadne

² sek na boky

³ okružný sek

naučit', keďže sú výhodou a nerobíš ich zbytočne mocne, čo platí aj pre ďalšie ťahané seky. Dá sa z nich totiž robiť mnoho krásnych a umných kúskov.

Halsshauw⁴

Šermuj ho takýmto spôsobom. Postav sa so zbraňou do pravého *Underhutu* alebo *Eisenportu* a sleduj, či nemá záujem šermovať zo svojej pravej strany. Sekne alebo bodne Ti smerom k ľavej strane, tak vyskoč poriadne voči jeho ľavej strane, preč od jeho bodu alebo seku a zaraz v takomto skoku udri s vnútornou plochou cezprične na *Sterck* jeho čepele. V tom momente, ako sa Tvoja čepeľ dotkne tej jeho, tak skoč ešte ďalej navôkol od jeho ľavej strany a potiahni mu svoju ostrú hranu (po tom, ako si mu svojou plochou tlačil čepeľ nadol) na jeho pravú stranu cez jeho krk. Rovnakým spôsobom to spravíš aj z druhej strany. Taktiež môžeš tento sek bez akejkoľvek prípravy voľne po tom, čo sa presekáva alebo prepadáva, s *Mittelhauwom* cezprične proti jeho krku vykonať. V nasledujúcich kúskoch na to nájdeš ešte dostatočné príklady.

Fusshauw alebo o Mittelhauwe⁵

Pod pojmom „noha“ tu rozumieme celú nohu od kolena až po chodidlá. Dá sa k nej sekať cezprične alebo šikmo. Cezprične neznamena nič iné, než *Mittelhauw*, či už vyššie alebo nižšie. Šikmo rozumieme *Zornhauw*. Nemal by si však ku nohe sekať, keď ho oslabíš s *Dempffen* alebo si mu vzal čepeľ s pomocou iných kusov, keď sa s príliš dlhým vyčkávaním omešká alebo vo všeobecnosti nahor dostane.

Handhauw⁶

Handhauw sa môže spraviť viacerými spôsobmi, ako o tom budeš poučený pri fintách. Tu si ale zapamätaj, že vždy, keď Ti seká k nohám, musí svoje ruky poriadne pred seba natiahnuť. Ľahko mu môžeš s nohou uniknúť a rovno aj do ruky seknúť, ako to ukazujú postavičky na obrázku B. Za ďalšie, k rukám môžeš sekať vždy, keď niekto švihá mečom príliš vysoko alebo ďaleko od seba. Tento *Handhauw* je nátlakových sekov, takže ak sa Ti podarí a Tvoj súper sa musí pred ním kryť, si na polceste k víťazstvu ak si už nevyhral. O tom, čo ešte patrí k *verfuhren* (zavádzaniu) alebo k pretočeným sekom budeš ešte dostatočne počuť v ďalšej časti.

Doppelhauw⁷

Spravíš ho takto. Seká Ti súper zo svojej pravej strany ku Tvojej ľavej, tak tni proti jeho seku cezprične alebo zospodu. Snaž sa ho zachytiť čo najvyššie; v momente, ako sa vaše čepele dotknú, tak pretoč svoje polovičné ostrie na jeho čepeľ dovnútra a tlač mu svoje dlhé ostrie od jeho čepele rýchlo proti tvári. Počas takéhoto seku stiahni svoju rukoväť nad seba a nechaj čepeľ popod jeho pravú pažu proti svojej ľavej strane prebehnúť. Vyskoč ihneď so svojím zohnutým trupom poriadne na jeho pravú stranu a tni mu s dlhým ostrím zvonku cez jeho pravú pažu ku

⁴ sek na krk

⁵ sek po ruke alebo o strednom seku

⁶ sek po ruke

⁷ zdvojený sek

hlave. Ak robíš tieto tri seky správne, robia sa v jednom ťahu s poriadnym švihom. Z tohto *Doppelhauwu* sa dá odvodiť, akým spôsobom sa všetky ostatné seky majú zdvojovať. Čo sa ďalej týka *Fusshauwu*, šikmého alebo cezpriechneho, tiež úderov, ktorých je tiež ako sekov 4, menovite horný, šikmý, cezpriechny a spodný; všetky tieto sa dajú tiež spraviť s vonkajšou plochou. 12

Toto všetko sa dá dobre porozumieť aj skrz finty, ktoré budú nasledovať, nie je teda potreba o nich nijak zvlášť pojednávať. Rozoberiem preto ešte body, ich počet a spôsob, ako sa v šerme nasadzujú.

O bodoch Kapitola 5.

Sú iba tri body, z ktorých sú všetky ostatné odvodené a z ktorých vychádzajú, menovite: Prvý bod zhora, druhý zdol, ktoré sa dajú robiť na obidve strany. Tretí ide stredom priamo pred teba do *Langortu*. Tieto tri body Ti každý postupne vysvetlím, a z nich sa budeš môcť naučiť a dostatočne pochopiť aj tie ostatné. Horný bod, ktorý sa robí z *Ochsa* proti súperovej tvári alebo hrudi sa robí takto: Postav sa do horného strehu, do pravého *Ochsa* (ako si sa predtým naučil). Pozdvihni trochu pravú nohu k pri kročeniu a zaraz s takýmto nadvihnutím stiahni svoju rukoväť od svojho pravého ramena dozadu, aby si si pripravil mocný bod. Odtiaľto bodaj s dokročením zdvihnutej pravej nohy proti jeho hrudi. Počas takéhoto bodu (skôr než trafiš) natoč dlhé ostrie hranou nadol proti svojej ľavej strane. Na konci bodu maj predné koleno ohnuté dopredu a nech tvoj trup nasleduje bod dopredu, ponorený smerom k zemi. Po vykonaní bodu by sa mala tvoja čepeľ nachádzať s

natiahnutými pažami poriadne vpredu; keď Ti padne hranou smerom k zemi, hneď choď s dlhým ostrím a stiahnutou nohou opäť nahor do pravého *Ochsa*, do rovnakej pozície ako na začiatku. To sa dá spraviť na obe strany.

Gesicht stich⁸

Tento sa nauč robiť najprv cez ruku zo svojej ľavej strany. Postav sa do strehu ľavý *Ochs*. Súper Ti bodá proti tvojej pravej strane, vyskoč poriadne od jeho bodu proti jeho pravej strane a bodni ho zo svojej ľavej ponad jeho pravú pažu do tváre počas toho, ako dokončuje svoj bod s vystretou rukou.

Ďalej postav sa do strehu pravý *Ochs* a dávaj pozor. Hneď, ako proti Tebe bodá, vykroč s ľavou nohou na svoju ľavú stranu preč od jeho bodu a nasleduj ju svižne so svojou pravou nohou, od jeho pravej strany. Počas tohto kroku nechaj svoju čepel proti svojej ľavej strane *ablauffovat'* a na rovnakú stranu tiež *umbschnappovat'* do strehu ľavý *Ochs*. Odtiaľ bodni rovnako ako predtým, počas jeho bodu, skrz súperovu pravú pažu do tváre. Tak budeš stáť v *Langorte* a zasiahneš ho podobne ako postavičky na obrázku A. Všetko sa musí udiť počas toho, ako sa približuje bodom.

Gurgelstich⁹

Tento bod sa dá spraviť rôznymi spôsobmi, predostriem Ti jeden možný: Ak sa súper postaví v prišermovaní do *Eysenportu*, bodni ho z horného strehu ľavý *Ochs*, s vykročením zvonku cez jeho pravú pažu do tváre. Bod však vykonaj tak, že budeš s rukoväťou vysoko. Keď spozoruješ, že Tvoj súper ide s rukoväťou na pravú stranu so zámerom tvoj bod vykryť alebo presmerovať, nechaj padnúť predný hrot popri jeho pravom ramene nadol a choď alebo wechsluj popod jeho ľavou rukou. Až teraz bodni naplno vnútram jeho pravej paže, zo spodu do krku. Počas vvedenia bodu by mala byť dlhá hrana dole a krátka hore, čiže Tvoja zbraň bude na konci bodu v *Langenorte*, to je ten správny spôsob. Táto finta sa musí vykonať svižne a neočakávane.

Herzstich¹⁰

Herzstich sa môže spraviť zhora, zo stredu alebo zdola. Predovšetkým si ale zapamätaj nasledovný spôsob. Seká Ti súper zo svojej pravej strany, tak tiež sekni zo svojej pravej strany, cezprične proti jeho zbrani. Počas takéhoto seku vykroč poriadne s pravou nohou pod jeho čepelou, smerom k súperovej pravej strane. Týmto spôsobom sa Ti podarí zachytiť *sterck* jeho čepele; o čo bližšie k rukoväti a o čo vyššie vo vzduchu pred tvárou, o to lepšie. Akonáhle sa vaše čepele naväzbia, natoč hrot dovnútra proti ľavej strane jeho hrude. Čepele však stále ostávajú naviazané, krátke ostrie Tvojho meča na jeho dlhej hrane. Bodni ho podobným spôsobom ako to robia veľké postavičky na obrázku G. Buď ale ostrážitý, či nechce ísť preč od Tvojej čepele. Akonáhle niečo také vycítiš, natoč opäť dlhú hranu proti jeho čepeli, choď po nej s rezom, zotrúvajúc vo väzbe. Nakoniec ostaň na jeho čepeli pred sebou, proti jeho telu a sleduj, či ho nemôžeš výhodne *ansetzovat'*.

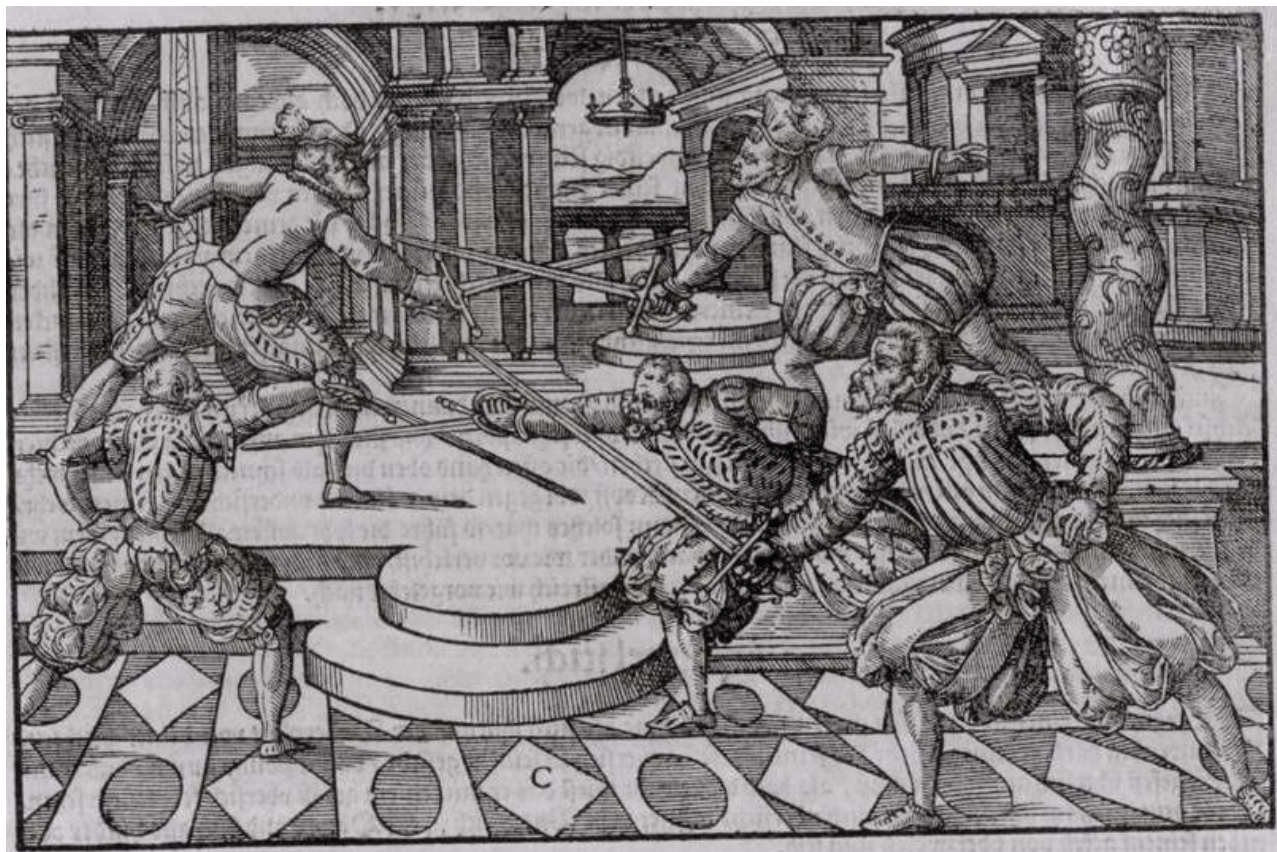
⁸ bod do tváre

⁹ bod do krku

¹⁰ bod do srdca

Gemecht stich¹¹

Spraviš ho takto. Súper Ti seká z vonakjšej strany k tvojmu pravému stehnu, kolenu alebo k nohe, zachyt' mu čepeľ s protisekom z ľavej strany. Počas toho vykroč so svojou ľavou nohou poriadne na jeho pravú stranu. Akonáhle sa čepele dotknú, vykroč ešte ďalej so svojou pravou nohou smerom k súperovi, natoč počas toho špic popod jeho čepeľou dovnútra nahor a bodni ho do mieška. Alebo Ti súper bodá zdola, tak vykroč so svojou ľavou nohou opäť raz na stranu po jeho pravici. Počas toho mu odved' bod s visiacou čepeľou od svojej ľavej strany na pravú. V okamihu dotyku však zároveň vykroč s pravou nohou bližšie k nemu a bodni ho opäť popod jeho čepeľou medzi nohy.

Verkehrter stich¹²

Napriek tomu, že sa tento bod môže začať viacerými spôsobmi, vždy skončí rovnako. Spraviš ho takto. Stojí tvoj súper v priamom vykrytí, resp. v *Eisenporte*, bodni ho z pravého *Underhutu* priamo do tváre cez vnútornú stranu jeho zbrane, pevne po jeho čepeľi. Počas vbodnutia pretoč dlhé ostrie proti jeho čepeľi a svojej ľavej strane nahor. Ak Ti súper vytláča alebo odvádza čepeľ na svoju pravú stranu preč od seba alebo smerom nahor, tak nechaj svoju čepeľ silno vrchom *umbschappovat'*. Sprav to tak, že sa Tvoja čepeľ hrotom prešvihne spodkom (pod jeho čepeľou)

¹¹ bod do mieška

¹² pretočený bod

popri Tvojej ľavej strane opäť nahor. Bodni takto s pretočenou rukou a pozdĺž súperovej paže pod jeho čepeľou dovnútra, ako to môžeš vidieť na malých postavičkách vľavo na obrázku C. Hrot musí nasadený počas takéhoto bodu v prvom švihy s *umbschnappen*, inak bude bod príliš slabý.

Stiahni hneď svoju zbraň na svoju ľavú stranu nahor a sekaj odtiaľ *Wehrstreich* skrz súperove pravé rameno, tvár alebo stranu. Poprípade to nechaj *umbschnappen* ponad svoju ruku a bodni ho zvonku pozdĺž jeho pravej paži do tváre takým spôsobom, že otvorená ruka stojí obrátená ponad krátke ostrie jeho zbrane. Počas tohto všetkého maj hlavu dobre zohnutú naľavo, preč od súperovej zbrane. Takýto bod musí vykryť a odvieť preč. Akonáhle tak činí, tak choď z vonkajšej strany s hrotom naokolo, až sa Ti podarí ruku pretočiť rovnako ako predtým. Bodni znovu s pretočenou rukou pod jeho pravou pažou k telu a pokračuj s *Wehrstreichom*, ako som to vyššie opísal.

Doppel stich¹³

Postaví sa Ti protivník do *Eisenportu*, tak ho bodni z *Underhutu* z pravej strany tvrdo dovnútra po jeho čepeľi, pozdĺž rukoväte zhora do tváre. Takto ho prinútiš, aby šiel s rukoväťou nahor cez seba. Akonáhle si všimneš, že ide nahor do krytu, tak tiež zdvihni svoju rukoväť nahor, mutíruj do svoj spodný bod do horného a bodni tak poza alebo popri jeho rukoväti priečne do tela.

Ďalší

Alebo ho bodni vnútom k telu, a hneď ako sa začne zaoberať vykrytím, tak mu natoč krátke hranu vnútrajškom proti jeho telu a nechaj čepeľ popod jeho pravou pažou na svoju ľavú stranu pod jeho čepeľou prepadnúť. Následne ju nechaj do výšky po svojej ľavej strane *umbschnappen* do strehu ľavý *Ochs*. Odtiaľ ho bodni s výkročením na jeho pravú stranu, zvonku ponad jeho pravú pažu do tváre. Oba body by mali plynule prejsť jeden do druhého.

Alebo ho bodni do tváre zvonku cez jeho pravú pažu. Ak ti presmeruje bod smerom von na svoju pravú stranu, tak ihneď nechaj svoju čepeľ *umbschnappen* na ľavú stranu, opäť do strehu ľavý *Ochs*. Počas toho poriadne vykroč s ľavou nohou (poza svojou pravou pažou) smerom k protivníkovej ľavej strane a bodni ho tak z horného ľavého strehu *Ochs* s prikročením tvoj pravej nohy vnútom jeho zbrane do tváre. Body sa dajú naozaj mnohými spôsobmi zdvojovať, rozoberieme to ešte neskôr.

Verfierte stich¹⁴

V prišermovaní silno bodaj z pravého horného strehu *Ochs* proti súperovej tvári. Počas bodania ale natoč svoj bod zdola hore s ďalším prikročením a bodni ho popod rukoväť do brucha. Ak tento bod zhora dobre pretočíš skrz *rosen* do spodného bodu, tak to bude spočiatku vyzeráť, že chceš zasiahnuť zhora, skôr ako sa však uvedomí trafiš ho dole. Item stojí tvoj protivník v *Eysenporte*, tak ho bodni vnútornou stranou jeho zbrane klamlivo proti tvári tak, že Tvoja čepeľ opäť *umbschnappuje* na pravú stranu, do pravého *Ochsa*. Tvár sa, ako by si ho chcel zasiahnuť zvonku

¹³ zdvojený bod

¹⁴ klamlivý bod

cez jeho pravú pažu, bod však vykonaj iba vo vzduchu a bodni ho zhora popod jeho rukoväťou, vnútrajškom do tváre.

Fliegender stich¹⁵

Tento *Fliegendstich* je najdôležitejší a mal by ho vedieť každý šermiar. Spravíš ho nasledovne. Postav sa v prišermovaní do pravého *Underhutu*, s nohami však nestoj ďaleko od seba, nech si môžeš s každým bodom prikročiť. Taktiež by si mal svoju pravú pažu v ohybe lakt'a mať počas všetkých bodov pevnú a podľa možnosti ju neohýnať. Takže, začni najprv predstierať pohyby akoby by si ho chcel bodnúť a aj keď už stojíš s hrotom proti súperovi pripravený k bodu, zadrž svoju zbraň lstivo pri sebe v plnej sile a bodni ho - letiac - až keď zbadáš príležitosť (potom, čo sa Ti podarilo súperu oklamať "skutočným" úmyslom), prekvapivo, v čase a na miesto, kedy a kde to najmenej čaká. Celé to sprav svižne s poriadnym príkrokom do diaľky, akoby Tvoja zbraň bola vystrelená z kuše. A tak rýchlo, ako si bodol, tak svižne by si mal svoju zbraň naspäť do spomínaného *nebenhutu* stiahnuť. Odtiaľ by si mal z oboch strán *abschneidovat'* v prípade, ak chce súper ďalej bodat'. Aby si sa takýto bod mohol ešte lepšie naučiť, tak si nájdi miesto, kde môžeš bodat' dopredu pred seba a bodaj s príkrokom z pravého *Underhutu* pred seba tak, že na konci bodu budeš vždy stáť ako postavička na obrázku A. Následne stiahni svoju nohu naspäť, temer na miesto kde stála predtým a odtiaľ bodaj rýchlo a zakaždým s príkrokom dopredu. Potom opäť stiahni zbraň zručne so stiahnutím nohy dozadu na miesto etc. Tak cvič po jednom alebo šiestich bodoch¹⁶.

Keďže sa to veľmi zložito popisuje oproti tomu, ako sa to dá naživo s telom ukázať, mal by si tento bod s poriadnym cvičením, či s pomocou šermiarskeho majstra o to usilovnejšie premyslieť.

Dobrá náuka a pravidlo o tom, ako by sa mali seký v body a body v seký premieňať Kapitola 6.

Po tom, čo som Ti v stručnosti predostrel a poučil Ťa o sekoch a bodoch, v krátkosti Ti ukážem, ako sa seký v body a body v seký majú meniť. Vskutku je výnimočným majstrovstvom takúto premenu správne robiť a podľa potreby použiť. Nakoľko sa to dá spraviť mnohými spôsobmi, nebudem o tom dlho rozprávať, len to popíšem skrz zopár príkladov vychádzajúcich zo štyroch sekov.

V prišermovaní, keď si tak blízko že ho ho dokážeš najkrajnejšou časťou zasiahnuť, tak sekni mocný, šikmý *Oberhauw* proti jeho ľavej strane. Počas seku pretoč ruku tak, aby krátke ostrie smerovalo dovnútra k protivníkovi. Počas seku drž svoju rukoväť vo vzduchu takto tajne, až kým nebude čepeľ vystrelená k bodu. Bodni potom druhým spôsobom plne vpred, s ďalším prikročením do súperovej hrude takým spôsobom, ako si sa naučil v sekcii o *Oberstichoch*¹⁷.

¹⁵ letiaci bod

¹⁶ autor chce naznačiť, že môžeš tento spôsob bodania cvičiť s ľubovoľným množstvom bodov

¹⁷ horných bodoch, resp. bodoch z hora

Item, sekni *Mittel* alebo *Underhauw* zo svojej pravej strany proti súperovej ľavej a usilovne sleduj moment, kedy vyjde naproti s krytom. Ešte predtým, než Tvoj sek zasiahne, pretoč ho do bodu. Ak trafiš so sekou jeho čepeľ, či už s horným, šikmým, priečnym alebo spodným sekou, tak ihneď v momente keď sa čepele stretnú, dotknú, stoč špic dovnútra proti súperovmu telu. Bodaj pozdĺž jeho čepele dovnútra podobným spôsobom ako si na naučil s *Weckerom* v tesáku¹⁸. Premenu bodu v sek skús takto. Bodni mocne *Oberstichom* proti súperovej tvári; v momente, keď spozoruješ že ide hore do krytu, tak stiahni skôr než bod zasiahne rukoväť mierne nad seba a tni skrz po strane alebo pod jeho rukoväťou.

Item bodaj priamo pred seba, súperovi do tváre. Natoč skôr, než bod trafi svoju rukoväť nad seba na ľavú stranu, choď s čepeľou okolo hlavy a sekaj mu šikmo zvonku cez hrot skrz jeho pravú stranu, či už zhora alebo zdola. Ak Ťa však predbehne so sekou, tak v momente ako sa vaše čepele stretnú pretoč svoju čepeľ hrotom do vnútra proti jeho telu. Tak sa obrníš po neúspešnom seku. Na základe týchto popísaných kúskov môžeš nabrat' dostatočnú predstavu o tom, ako sa seky v body a body v seky menia a ako môžeš protivníka pilne dobiedzať. Z tejto veci vychádza zavádzanie, ktoré teraz nasleduje.

O zavádzaní Kapitola 7.

Doteraz sme si dostatočne vysvetlili seky spolu s ich náležitosťami. Nakoľko budeme častokrát o zavádzaní rozprávať v nasledovných kusoch, je vecou nutnosti to trochu poosvetliť, nech sa nemúsime neskôr k tomu vracat' či sa nad tým pozastavovať. Jest dva druhy zavádzania, a síce prvé so zbraňou a druhé gestami (či správaním). Nepovažujem za potrebné dlho rozoberať klamanie so zbraňou, nakoľko sme to spomínali v predošlých statiach. Nejde o nič iné než o to, že keď svoj sek vediem proti súperovmu odkrytiu, akonáhle sa proti tomu kryje a tým chce môj sek spraviť neúčinným, tak ho nechám falošne prejsť pomimo a namierim ho v tom istom lete k inému odkrytiu.

Pri zavádzaní je nutná vynikajúca znalosť štyroch odkrytí a ďalšieho delenia, aby si mohol sek, ktorý vedieš do horného odkrytia, majstrovsky, umne a nepozorovane stiahnuť a v prvom lete spodkom na rovnakú stranu, alebo k inému odkrytiu viesť. Zober si tento príklad: Sekni mocný *Zornhauw* proti súperovej ľavici, počas toho, resp. skôr, než tento sek prejde polovicu cesty, natoč vo vzduchu krátke ostrie dovnútra proti súperovi. Bude to vyzerat', ako by si ho chcel takto bodnúť do tváre, ale ty sa iba pripravíš s takýmto pretočením k ďalšiemu seku. Ten by si mal spraviť ako prvotný cez jeho ľavú stranu, či už spodom alebo vrchom.

Sumárum, ak chceš súpera trafiť na vrchu, tak najprv predstieraj spodok. Alebo ho chceš trafiť naľavo, tak predstieraj pravú a to tak, že so svojou zbraňou musí ísť proti seku a spraviť ti priestor na druhej strane.

¹⁸ "Weckerhauw sprav takto: V prišermovaní sekni na súpera mocný *Oberhauw*. Ak ti ho kryje, tak v momente keď sa čepele dotknú, resp. naraziš na jeho kryt, tak pretoč sek v bod. Obstreľ svoj tesák cez ten jeho, do protivníkovej tváre, ako môžeš vidieť na postavičkách na pravej strane na tomto obrázku" (P) - bod ide z vonkajšej strany

Zo zavádzania, ktoré sa robí telom (či gestami), vychádza mnoho krásnych a rozličných kúskov. Na to ale, aby si mohol takéto zavádzanie poriadne pochopiť, vysvetlím Ti ho trochu obširnejšie a podrobnejšie skrz príklady. V konečnom dôsledku ale zavádzanie telom a ani zavádzanie zbraňou nie je ničím iným, než predstierať sek či fintu jedným spôsobom a druhým spraviť. Musíš dodržiavať a pamätať na princípy *Lákať-Zobrať-Trafiť*¹⁹, o ktorých si sa učil pri tesáku²⁰.

Pretože všetko lákanie s telom (gestami) či podobne sa robí preto, aby si súper pripravil o výhodu a prinútil ho sekať či bodáť. Akonáhle na Teba seká alebo bodá, tak mu jeho sek (ku ktorému si ho vyzval skrz *Lákanie*) mocne zastavíš či zoberieš a takto ho oslabíš, aby si ho mohol následne (po tretie), skôr než sa z toho zotaví, bez škody dosiahnuť a zasiahnuť. A to všetko tak, aby si bol pripravený ho opäť zdolať, než sa pripraví k ďalšiemu útoku. Aby si daný princíp ešte lepšie pochopil, dám Ti pár ďalších príkladov. Nie, že by to tak muselo byť, ale ako dobrý úvod do lepších fint. Nuž *Branie*.

Chceš teda oklamať súper s telom (gestami), tak použi bez obáv nasledovnú ceremóniu. Ak sa Ti súper postaví do pravého *Underhutu*, tak sa postav do *Eisenportu* a nastav sa s telom tak, ako keby si ho chcel naozaj do tváre bodnúť. S takýmto gestom zodvihni pravú nohu a úprimne sa pozeraj protivníkovi tvárou v tvár. Tiež ho zavádzaj s pohybmi pažou, zaťatými päsťami, vyšpúleným nosom a pozdvihnutou nohou, hrotom proti jeho tvári, akoby si ho naozaj chcel bodnúť. Počas takéhoto „bodnutia“ natoč dlhé ostrie na svoju ľavú stranu nahor. Naľakaj ho s bodom, nech ide unáhle do krytu; nechaj však bod ísť okolo hlavy (akonáhle ide súper naproti) a sekni so zohnutým telom a zvonku k jeho pravému stehnu. S ďalším príkrokom sa chráň *Wehrstreichmi*.

Item, choď do *Eisenportu* ako predtým a zahraj telom situáciu, ako by si chcel protivníkovi seknúť k nohám. Spravíš to takto: Pozeraj sa v prišermovaní s úprimnými, vypúlenými očami pevne na jeho predsadenú nohu. Počas toho nadvihni svoju zbraň a zahni svoje telo so zdvihnutou nohou, ako keby si chcel s príkrokom sekať nadol. Ale v tom, ako svoju nohu v príkroku ukladáš na zem, bodni z miesta kam si nadvihol svoju zbraň, dopredu k súperovej tvári. Počas bodu však drž svoj pohľad na jeho nohe. Takýmto spôsobom si nevšimne bod až kým sa neudeje. Totižto nadvihnutie zbrane k seku je zároveň prípravou k bodu a krok so sekcom sa končia v tej istej chvíli. Takéto finty by si sa mal naučiť a používať ich proti ľuďom, ktorí zvyknú nečinne stáť a čakať v kryte na Tvoj bod či sek. Touto cestou ich musíš vyprovokovať a pripraviť o výhodu, pretože bez výhody nemôžeš zaútočiť. Takisto musíš zabezpečiť, aby sa mu Ťa nepodarilo počas Tvojej finty chytiť alebo dočiahnuť. Preto musíš rozmýšľať, ako ho pripravíš o výhodu. Aby si to mohol ešte lepšie pochopiť, zopakujem Ti vyššie vysvetlené *Lákanie-Zobranie-Trafenie*.

Zistíš, že súper čaká v strehu na Tvoj sek alebo bod, tak mu sekni k najbližšiemu odkrytiu, ale nie tak, že by si ho chcel naozaj trafiť. Dávaj pozor, aby si pri ňom nebol príliš blízko a že sa so sekcom príliš neuvoľníš. Takisto nemaj zbraň príliš ďaleko od tela, práve naopak. Drž ju skryte, silno,

¹⁹ Ide o koncept v zmysle náľakať súper na nejakú akciu, zobrať mu výhodu, úder, iniciatívu a zasadiť vlastný úder.

²⁰ "... Seky sa dajú (aj) podľa použitia rozdeliť troma spôsobmi. Prvé sa dajú používať k *Lákaniu*, druhé k *Braniu*, resp. krytiu a tretie k *Zásahu*. *Lákačmi* nazývam také seky, ktoré na súperu použijem, ak ho chcem o výhodu pripraviť a vylákať k seku. *Uzurpátormi* nazývam také seky, čo mus odseknú alebo zoberú tie, ku ktorým som ho vylákal, resp. vyvábil. *Triaťačmi* nazývam zas tie seky, ktoré sekám ako tretie v poradí k najbližšiemu odkrytiu skôr, než sa zotaví z prebratého úderu" (Dussacken, Vom Versetzen XVII-XVIII)

dobre a maj nad ňou kontrolu. Hraj gestami ako by sa Ti podarilo falošne preseknúť. Akonáhle Ti útočí k odkrytiu so sekou alebo s bodom, tak sa ihneď priprav k útoku a vysekni mu jeho prichádzajúci sek či bod preč od seba. Popripade mu sekni cez zbraň *Dempffhauw*, ako Ti to vyjde. A to sa nazýva *Zobranie*, pretože súper vôbec nečakal, že mu zbraň silno zoberieš. Akonáhle si takto prevzal jeho sek či bod, tak súr svoj bod alebo sek k najbližšiemu odkrytiu. Takéto *nachhauwy*²¹ sa volajú *Triafače*.

Nuž toto je *Lákanie-Zobranie-Trafenie*, a nie je to nič iné než príčina k seku. A tieto isté príčinné seky kryjú alebo odvádzajú s následným sekou k odkrytiu. Neznamenať to však, že počas *Vábiča* alebo počas *Uzrúpatora*²² nemáš trafiť, ak sa naskytné príležitosť. Nazýva sa to tak iba kvôli tomu, že zmyslom je buď súpera o výhodu pripraviť (resp. ho z nej „vylákať“), alebo jeho sek zobrať a odvieť. A tiež ho môžeš bez obáv trafiť, ak sa dá. Tieto tri finty môžeš aj skrz rovnaký sek vykonať, ako v nasledovnom príklade.

Vyber si *Zornahauw*, resp. *Wehrstreich* a sleduj, či vedie zbraň ponad alebo popod svoj pás. Ak drží zbraň nad pásom, tak sekni prvý sprava popod jeho zbraň skrz spodnú líniu. Druhý sekni tiež z pravej strany, ale cez hornú líniu a tretí sekni skrz hornú či spodnú líniu tam, kde sa Ti podarí nájsť odkrytie.

Tento proces nemusí byť vždy dodržaný, pretože môžeš najprv lákať a trafiť, a až nakoniec zobrať. Nakoľko podľa skúsenosti sa musia takéto finty pochopiť v ich celosti a to sa dá naučiť jedine skrz dennodenné cvičenie, skončím s nimi po tomto príklade. Stojí súper v jednom z *Underhutov*, tak sekni v prišermovaní z pravej strany neočakávane *Mittelhauw* na jeho tvár. S týmto sekou ho prinútiš, aby šiel nahor a odkryl sa Ti na spodku. Preto ihneď sekaj ďalší sek zručne z ľavej strany cez jeho nohu skôr, než si to uvedomí; a to je *Triafač*. Takýmto spôsobom Ti bude unáhlene súriť čepeľ k telu, preto sekni tretí sek ako *Wehrstreich* z pravej strany. Takto prevezmeš jeho letiacu čepeľ; a to je *Uzrúpator*. Na to, aby až ten tretí mohol zobrať, musia dva *Mittelhauwy* ísť svižne jeden po druhom skôr, než pôjde súper vykryť prvý sek.

O krytoch a o rozdieloch v ich používaní medzi Rapírom a inými zbraňami

Je vymyslených sedem spôsobov krytia, menovite *Absetzen*, *Abschneiden*, *Durchgehn*, *Dempffen*, *Verhengen*, *Sperren* alebo tiež odvádzanie so vztyčenou a s visiacou čepeľou. *Absetzen* znamená, že súperovi z jednej zo štyroch polôh nastavíš dlhé ostrie proti jeho zbrani a pretočíš zbraň do *Langortu*. Napríklad vedieš zbraň do pravého *Underhutu* a tvoj náprotivok na Teba seká alebo bodá, tak vykroč preč na stranu, od jeho zbrane a choď s natiahnutou zbraňou hore pred seba, do *Langortu*. Takto mu zachyť jeho prichádzajúci sek alebo bod na svoje dlhé ostrie. Ihneď podaj s *Langortom* dovnútra počas toho, ako mu sek zachytíš. Skúšaj to zo všetkých štyroch polôh.

²¹ *Nachhauw* je rovnaký princíp ako *Nachschlag* známy z 3227a. Sú to seky, ktoré nasledujú po kryte, resp. po prvom útoku (*vorschlag-naschlag*). *Nachhauwen* znamená prosto sekať v *Nach*, čiže po súperovom útoku.

²² Lepší preklad mi zatiaľ nenapadol

Abschneiden²³

Spraviš ho takto. Postav sa do pravého *Underhutu* a čakaj na chvíľu, kým Tvoj súper zodvihne svoju ruku, aby Ťa mohol seknúť alebo bodnúť. Zaraz pozdvihni svoju zbraň a natiahni ruku spolu so zbraňou zo svojej pravej strany proti jeho ľavej. Počas takéhoto natiahnutia ponor svoju rukoväť dole k svojmu kolenu alebo niekde inde nadol, podľa možnosti tak, aby Tvoja čepeľ s hrotom trochu dopredu a nahor stála. Zachyť mu čepeľ na dlhé ostrie a ved' ju po hrane na svoju ľavú stranu nadol. Dá sa to spraviť na obe strany.

Dempffen

Dempffen je odvodené od *Oberhauwu* a nejde teda o nič iné než o to, s ľubovoľným *Oberhauwom* ostatné seky zlomiť a zatlačiť predpísaným spôsobom. Postav sa do pravého *Underhutu*. Keď Ti sekne zo svojej pravej strany, či už zdola alebo zhora proti Tvojej ľavej strane, tak dávaj pozor na moment, keď svoju pažu natiahne k výpadu. Podzvihni svoju zbraň zaraz s ním, ale takým spôsobom, aby Tvoja čepeľ mierila von od Teba a rukoväť stála pri Tebe. Vykroč dvojitém krokom preč od jeho seku na jeho ľavú stranu a sekaj zhora po smere súperovej pravej vzpriamenej línie, s dlhým ostrím a ponorenou rukoväťou, spolu s ďalším príkrokom pravej nohy. Tak zasiahneš na sterck jeho čepele. Počas *Dempffen* by si mal so svojim trupom nasledovať zbraň, ohnúť ho poriadne pred seba cez koleno, aby mohla Tvoja rukoväť prísť s vystretou pažou k zemi skôr, ako čepeľ. Ak sa mu podarí vyslobodiť s čepeľou popod tou Tvojou a vedie Ti ďalší sek proti pravému odkrytiu, tak svižne vykroč dvojito s oboma nohami na jeho pravú stranu a sekaj opäť zhora, zvonku cez jeho pravú pažu, rovnakým spôsobom ako predtým. Sek akurát pôjde vzpriamenou ľavou líniou (narozdiel ako predtým po pravej) a trafiš ho tak na sterck. Týmto spôsobom môžeš robiť *Dempffen* s *Oberhauwom* zo všetkých polôh, až kým mu jeho pažu neoslabíš a neunavíš, aby si mu potom mohol s ľahkosťou k telu šermovať.

Durchgehn²⁴

Nie je to nič iné, než keď v momente, ako Ti súper privádza čepeľ, prejdeš popod ňu na druhú stranu a potom odtiaľ jeho prilietajúci sek odvedieš na tú stranu, kde si mal na začiatku svoj meč. Takže, zbraň držíš v pravom *Underhute*. Všimni si moment, kedy svoju zbraň k bodu alebo seku posiela. Počas toho ved', resp. premeň svoju čepeľ, visiac trochu smerom k zemi, svižne popod jeho čepeľou na svoju ľavú stranu. Následne odrež z tej istej strany jeho prilietajúci sek alebo bod na svoju pravú stranu (skôr, než ho celý vykonal). S takýmto *abschneiden* prídi opäť do pravého *Underhutu*. Môžeš to robiť zo všetkých polôh a na obe strany.

Verhengen²⁵

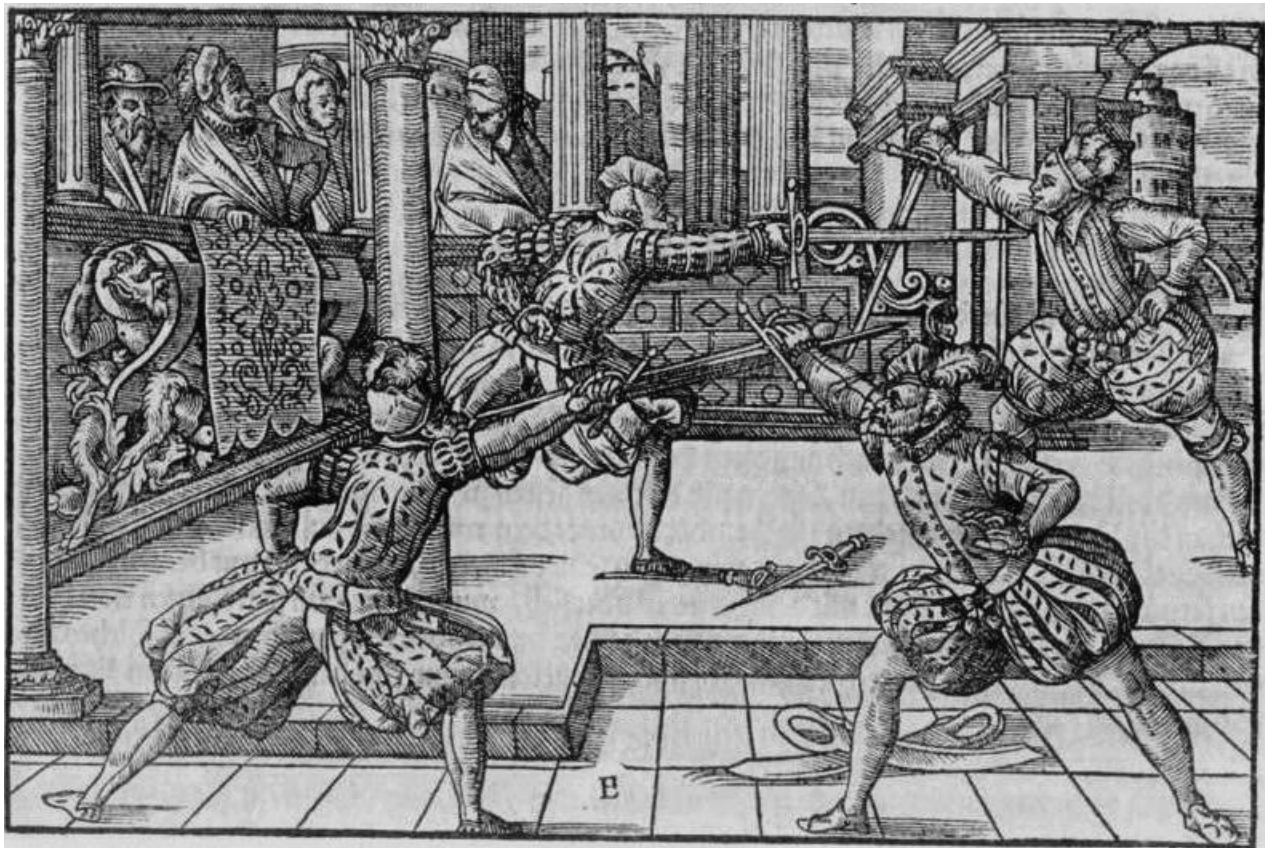
Verhengen je taký typ krytia, v ktorom držíš rukoväť pred telom a pred tvárou s natiahnutou rukou, ale čepeľ mieri priamo k zemi. Odvedieš tak jeho body (a niekedy aj seky) s plochou svojho meča na obe strany. Preto sa to volá *Verhengen*, lebo čepeľ počas krytu visí pred Tvojou tvárou, aby ju

²³ Zrezanie, odrezávanie

²⁴ Prejdenie skrz

²⁵ Visiaci kryt

mohla kryť. Napriek tomu, že sa to dá spraviť zo všetkých polôh, najvýhodnejšie a najpohodlnejšie sa to robí z polôh po pravej strane. K tejto veci sa postav do pravého *Underhutu*. Bodá alebo seká súper proti Tebe, tak vykroč s ľavou nohou poza svoju pravú, proti jeho ľavej strane a nasleduj ju svižne so svojou pravou, aby si sa dostal bližšie k súperovi. Počas tohto pohybu choď s rukoväťou nahor a odveď mu čepeľ zo svojej pravej strany na ľavú s plochou visiacej čepele. Môžeš to vidieť znázornené na dvoch horných postavičkách po pravej ruke na obrázku E.

Sperren²⁶

Ak Ti súper seká zvonku k pravej nohe počas toho, ako stojíš v *Eisenporte*, tak ponor svoju čepeľ s hrotom dole k zemi a natiahni ho pred svoju nohu smerom na zem. Pohni sa s krokom trochu na stranu, preč od jeho seku proti súperovej pravej strane. Zablokuj mu jeho čepeľ tak, aby nemohol prejsť ďalej. Takýmto spôsobom mu môžeš zablokovať a zadržať všetky spodné seky. Čo všetko ešte rozumieme pod *Sperren* nájdeš v meči popísané²⁷.

²⁶ Blokovanie

²⁷ Nájdeť až jednu konkrétnu zmienku: „Ak sa Ti súper postaví do Wechsla alebo do strehu Olber, padni mu listivo s dlhým ostrím na jeho čepeľ. Akonáhle sa čepele stretnú, resp. dotknú, tak pretoč ruky a zablokuj ho tak, aby nemohol z toho ujsť. Alebo keď sa prisekáva streichami (spodné seky zväčša s krátkym ostrím), tak mu padni s prekríženými rukami na jeho čepeľ a zadrž ho.“

Außschlagen²⁸ s visiacou čepel'ou

Außschlagen vychádza zo *Sperren* nasledovným spôsobom. Seká Ti alebo bodá súper priamo k spodným častiam tela, tak stiahni svoju pravú nohu počas toho, ako vedie zbraň až k tej zadnej. Podzvihni zároveň svoju zbraň nad seba a vysekni zhora nadol jeho čepel' zo svojej ľavej strany na svoju pravú. Tvoja čepel' pri tom visí trochu nadol.

Alebo sa postav do vysokého *Langortu*. Bodá tvoj súper spodkom, tak mu vysekni bod na stranu, od svojej pravej strany na ľavú s mierne ponorenou čepel'ou a potom nasad' svoje finty.

Außnemen²⁹ s krátkym ostrím

Postav sa do ľavého *Underhutu*, podobne ako do *Wechsla*, aby krátke ostrie proti súperovi stálo. Bodá Ti protivník do tváre, tak mu to vyraz s krátkym ostrím, zo svojej ľavej strany smerom nahor proti pravej strane, v silnom zdvihnutí. Čepel' by sa tak mala prestreliť do pravého *Ochsa*. Odtiaľ bodni do jeho hrude. Počas bodu pretoč dlhé ostrie smerom nadol a opäť príď do ľavého *Underhutu*. Odtiaľ to môžeš znovu vyraziť.

Podobným spôsobom, ako si sa naučil vyrážať s krátkym ostrím môžeš vyrážať aj s dlhým ostrím alebo s plochou, taktiež z oboch *Underhutov*. Čo je ešte nutné vedieť ku krytiu bolo obsérne popísane pri meči a tesáku.

Táto kapitola pojednáva o Wechseln, Nachreisen, Bleiben, Fuehlen, Zucken a Winden Kapitola 8.

Durchwechselln sa robí dvoma spôsobmi. Jeden je keď ideš skrz popod jeho zbraňou (preto sa volá *Durchwechselln*³⁰) a druhý keď ideš vrchom okolo čepel', z jednej strany na druhú (a to sa volá *Umbwechselln*³¹). *Durchwechselln* spravíš takto. Po prvé, keď vedieš na súpera sek, či už k hornému alebo spodnému terču, akonáhle Ti vyjde naproti s krytom a Ty si to všimneš, tak nenechaj svoj sek padnúť na jeho kryt, ale ho stiahni a choď s ním popod jeho čepel'ou a bodni ho na druhú stranu. Toto rob zakaždým (nech ide sek z ľubovoľnej strany), keď sa tvoj sek blíži k súperovmu krytu. Rob to skôr, než sa vaše čepel' naväzbia, spodkom skrz jeho rukoväť alebo čepel' a pracuj na jeho druhú stranu, či už s bodom, sekom, *Dempffen* alebo *Abschneiden*.

Po druhé, *Durchwechselln* môžeš spraviť zo svojho krytu takto. Nech Ti seká z ľubovoľnej strany, tak dávaj pozor, či nejde sekom príliš vysoko, proti Tvojej čepeli alebo len nedostatočne k Tvojmu telu. Akonáhla priľieta sek k Tvojmu krytu, tak sa pohni s prednou nohou dozadu, takmer k zadnej a uхни mu s čepel'ou popod tú jeho, na druhp stranu. Nechaj ho tak seknúť mimo a bodni ho na tú stranu, z ktorej započal svoj sek skôr, než sa mu ho podarí dokončiť, resp. s ním vyjst' nahor. *Durchwechselln* sa dá robiť mnohými spôsobmi, ako to ukážu Kusy neskôr. *Umbwechselln* nepotrebuje žiadne vysvetľovanie, nakoľko sme o tom často pojednávali skôr.

²⁸ Vyseknutie

²⁹ Vyrazenie

³⁰ Zmena skrz

³¹ Zmena navôkol

Nachreisen spravíš takto. Vede Tvoj súper zbraň dole na svoju pravú stranu, tak čakaj do chvíle, kým odtiaľ pôjde von a bodni ho zručne v momente, keď svoju zbraň odvádza, na to isté miesto. Takisto si pilne všimaj, kedy vedie svoju zbraň na ľavú stranu. Akonáhle ide odtiaľ preč, tak ho svižne a lstivo bodni na tú istú stranu. Rovnako keď ide zdola nahor, tak ho nasleduj (počas toho, ako ide hore) s bodom zdola. Taktiež keď sa presekáva so sekmi mimo, tak ho prenasleduj zručne zhora. Počas takého *nachreisen* ale dávaj pozor, aby si vždy potom, čo ho s bodom zasiahneš, natočil dlhé ostrie proti jeho prilietajúcej zbrani (resp. na miesto, kam by ďalej súper bodol alebo sekal). Pretože akonáhle si uvedomí, že mu robíš *nachreisen*, opäť bude súriť zbraň smerom k Tebe a k odkrytiu, ktoré si mu poskytol (a otvoril) s Tvojím *nachreisen*. Tento útok mu môžeš prekaziť a prebrať s pretočením hrany, či už s *absetzen*, alebo s *abschneiden*.

Item naviažeš súperovu čepel' na tú svoju, tak v momente, kedy cítiš, že odchádza z väzby a chce seknúť alebo bodnúť z druhej strany, tak ho nasleduj (v momente ako odchádza) s bodom proti jeho telu. A vždy počas bodu a následovania natoč dlhé ostrie proti jeho čepeli. *Fuehlen* teda nie je nič iné, než skúšanie a zisťovanie, kedy Tvoj súper chce opustiť väzbu, aby si ho v tej chvíli mohol zručne a isto následovať. Rovnakým spôsobom, ako sme o tom pojednávali pri mečoch.

Bleiben a *Zucken* si sa tiež naučil pri mečoch. *Wenden* síce tiež, ale používa sa tu trochu inak. Akonáhle súpera naväzbíš v strede jeho čepele, nemal by si bez zjavnej výhody odtiaľ ísť preč. Najmä v prípade, ak ťa chce predbehnúť s *nachreisen* ako predchvíľou. Ostaň radšej vo väzbe na jeho čepeli a natoč krátke ostrie, resp. predný hrot dovnútra proti jeho telu a nasad' ho. Ak Ti to kryje a tlačí tvoju čepel' von na stranu, tak stiahni zbraň a prejdi spodkom na druhú stranu, kam ho bodneš s odkročením na druhú stranu.

Ak Ťa však nevytláča na stranu, ale v momente, ako si všimne Tvoj bod preberá iniciatívu a ohrozuje Ťa bodom k telu, tak ostaň s hrotom namiereným na jeho telo a natoč opäť dlhé ostrie nadol proti jeho čepeli. Vytoč (*wind*) mu tatko jeho bod na stranu a tlač ďalej bod ponad svoju ruku s vykročením dopredu. Toto všetko som Ti napísal iba na rozpamätanie, aby si o tom mohol usilovne premýšľať, keďže to budeme viac rozoberať v Kusoch. Spravil som tak preto, aby si mohol kusy ešte lepšie pochopiť, zapamätať si ich a v naslednom rade sa ich rýchlejšie naučiť.

O krokoch

Čo sa týka krokov, je bezpredmetné o tom viac písať, nakoľko aj už spomínané kroky rozoberiem jednotlivo pri každej finte v nasledovných kusoch.

Koniec prvej časti o Rapíre.